

L'ERA DE L'INCERTESA. JOSEP M. CATALÀ DOMÈNECH

Josep Maria Català, catedràtic emèrit de Comunicació Audiovisual i doctor en Ciències de la Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona, presenta “L'era de la incertesa”, un assaig profund sobre les diferents capes que embolcallen la realitat contemporània.

El present és un estat de trànsit. Aquest podria ser un dels proemis més adequats per entrar en sintonia amb el darrer assaig del professor Josep Maria Català. “L'era de la incertesa” és, per sobre de tot, un noble intent per resituar el pensament en el lloc que li correspon. En un món tan líquid, gasós gairebé, costa especialment cenyir-se a criteris de veracitat objectius, i aquesta és una de les premisses que guia la ploma de Català. Concretament, el detonant del llibre és el clima postpandèmic. Aquesta situació ha desencadenat progressivament un estat anímic molt proper al que pot definir-se com a dissonància cognitiva, entesa aquesta com una inadequació entre la percepció de les persones i la realitat que les travessa. I és que les transformacions sociopolítiques, com es palesa en un dels capítols, se senten quan ja han ocorregut, amb un temps propici de digestió. Per tant, naveguem per un període d'incertesa i de cruïlla que cal definir, o almenys, delimitar.

La prosa de Català bull d'erudició, però també de modèstia. L'autor teixeix un cúmulo de relacions a partir de tres eixos de desenvolupament fonamentals: posthumanisme, postfeminisme i postveritat. Aquests pilars conceptuals li permeten endinsar-se en un status quo les característiques del qual s'ens escapoleixen a cada moment. Les complexes tensions actuals, en un nivell global i local, posen pals a les rodes davant de qualsevol esforç de l'instint crític per extreure conclusions fermes. Català assegura que cap dels fenòmens que desmembra viuen en compartiments estancs, sinó que sempre preexisteixen fluxos comunicatius que els lliguen. Tanmateix, disserta Català, és important per al pensament identificar l'especificitat interna de cada conflicte per determinar a posteriori el seu abast o ressò.

La posició de Josep Maria Català mai és la del conformisme o la del nihilisme. Recorre el món mediàtic, sexual-identitari i polític tot entaulant diàleg amb filòsofs de renom com Gilles Deleuze, Paul B. Preciado o Giorgio Agamben, però en cada cas adopta una distància que li permet fer germinar l'eficàcia del contrast. L'exercici intel·lectual sobrevola algunes problemàtiques recents com les contradiccions internes del moviment queer o les campanyes per la vacunació de la COVID-19, però sempre amb el dubte com a pivot essencial per l'escriptura. En aquest sentit, “L'era de la incertesa” és una excel·lent palanca accionadora de l'activitat de la reflexió, però d'una reflexió ordenada, ecuànime i propera al discerniment sense prejudicis. D'alguna manera, “L'era de la incertesa” es tenyeix d'un caire d'advertència projectat cap a dues bandes: la societat necessita immunitzar-se contra el virus de la desinformació i és molt possible que d'ara en endavant, a causa de les fissures del sistema democràtic, ens toqui conviure amb apories d'utòpica resolució.

Una de les reflexions més precises i inspirades de tota l'anàlisi constata una pèrdua de rellevància de la brúixola de la Història. L'esperit del progrés s'ha mimetitzat amb l'avenç tecnològic, i aquest és propiciat per unes elits aparentment neutrals que vancamí d'assolir una hegemonia supraestatal. En altres paraules, el batec dels temps que esbossa Català delata que l'adveniment de la intel·ligència artificial es construeix sobre un optimisme només aparent. En aquest sentit, i amb Friedrich Nietzsche com a company de viatge, és prioritari desacralitzar la veritat, la qual acostuma a emprar-se com una eina instrumentalitzadora del poder. En aquesta direcció, la noció apocalíptica que el món s'esfondra sempre ve recolzada per un imaginari construït que cal desvetllar i mai donar per obvi. Això, però, no significa que haguem de sucumbir a la por. Figures com Català ens inciten a recuperar l'esperança i ens diuen que és moment per què la saviesa combateixi la urgència, ens baixem del tren de les presses i intentem recuperar una vitalitat que ens fagi retrobar la serenor interior.

Arnau Martín.